SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 9. novembra 2006 *

V zadevi C-120/05,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Finanzgericht Hamburg (Nemčija) z odločbo z dne 2. marca 2005, ki je na Sodišče prispela 15. marca 2005, v postopku

Heinrich Schulze GmbH & Co. KG i.L.

proti

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Rosas, predsednik senata, A. Borg Barthet in U. Lõhmus (poročevalec), sodnika,

* Jezik postopka: nemščina.

generalni pravobranilec: P. Léger,
sodni tajnik: R. Grass,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Heinrich Schulze GmbH & Co. KG i.L. C. Esser, odvetnica,

– za Hauptzollamt Hamburg-Jonas G. Seber, zastopnica,

– za Komisijo Evropskih skupnosti C. Cattabriga in F. Erlbacher, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 1. junija 2006

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 7(1), tretji pododstavek, Uredbe Komisije (ES) št. 1222/94 z dne 30. maja 1994 o določitvi skupnih podrobnih pravil za uporabo sistema dodeljevanja izvoznih nadomestil za

nekatere kmetijske proizvode, izvožene kot blago, ki ni zajeto v Prilogi II k Pogodbi, in o merilih za določanje višine takšnih nadomestil (UL L 136, str. 5), v različici, ki izhaja iz Uredbe Komisije (ES) št. 229/96 z dne 7. februarja 1996 (UL L 30, str. 24, v nadaljevanju: Uredba št. 1222/94).

2 Vprašanji sta bili postavljeni v okviru spora med družbo Heinrich Schulze GmbH & Co. KG i.L. (v nadaljevanju: Schulze) in Hauptzollamt Hamburg-Jonas (carinski urad, v nadaljevanju: carinski urad) glede zahteve za vračilo izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode.

Pravni okvir

3 Skupna pravila za uporabo sistema dodeljevanja izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode so zajeta v različnih uredbah Skupnosti, zlasti v Uredbi Komisije (EGS) št. 3665/87 z dne 27. novembra 1987 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode (UL L 351, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije št. 2945/94 z dne 2. decembra 1994 (UL L 310, str. 57, v nadaljevanju: Uredba št. 3665/87) in z Uredbo št. 1222/94.

4 Člen 11 Uredbe št. 3665/87 določa načine izterjave izvoznih nadomestil, ki so bila prejeta neupravičeno, kazni, ki jih je treba pri tem izreči, in možnost opustitve določenih kazni zaradi višje sile. Tretji odstavek te določbe posebej določa, da je upravičenec takoj, ko prejme neupravičeno nadomestilo, zavezan k vračilu neupravičeno prejetega zneska skupaj z obrestmi.

5 Skladno z deseto uvodno izjavo Uredbe št. 1222/94 „je treba sprejeti dogovore o nadzoru na podlagi načela, da izvoznik pristojnim oblastem pri vsakem izvozu blaga deklarira količino proizvodov, uporabljenih za proizvodnjo izvoženega blaga; da so pristojne oblasti odgovorne za sprejetje vseh ukrepov, ki so po njihovem mnenju potrebni, da preverijo točnost takšnih deklaracij“.

6 Iz člena 1(1), prvi pododstavek, Uredbe št. 1222/94 je razvidno, da se ta uporablja zlasti za osnovne proizvode iz njene Priloge A in proizvode, pridobljene pri predelavi osnovnih proizvodov, imenovanih „blago“, ki so v prilogah B in C.

7 Člen 2 te uredbe določa, da se „znesek dodeljenega nadomestila za količino, določeno v skladu z določbami člena 3, za vsakega od osnovnih proizvodov, ki se izvažajo v obliki iste vrste blaga, izračuna tako, da se ta količina pomnoži s stopnjo nadomestila za osnovni proizvod, preračunano na enoto teže v skladu s členom 4.“

8 Člen 3(2) Uredbe št. 1222/94 določa:

„Za uporabo prvega odstavka se proizvodi, ki se nepredelani uporabljajo pri proizvodnji izvoženega blaga, štejejo kot dejansko uporabljeni. Če se pri eni od proizvodnih stopenj tega blaga osnovni proizvod predela v drug, bolj izpopolnjen osnovni proizvod, ki se uporabi na poznejši stopnji, se kot dejansko uporabljen proizvod šteje samo zadnji osnovni proizvod.

Dejansko uporabljene količine proizvodov v smislu prvega odstavka se določijo za vsako izvoženo blago.

Količine se lahko pri rednem izvozu blaga, ki ga proizvaja določeno podjetje pod jasno opredeljenimi tehničnimi pogoji in ima stalne značilnosti in kakovost, z dovoljenjem pristojnih organov ugotovijo bodisi iz proizvodne formule za zadevno blago ali iz povprečnih količin proizvoda, ki so bile uporabljene v nekem obdobju pri proizvodnji dane količine tega blaga. Tako določene količine proizvodov ostanejo podlaga za izračun vse dokler se ne spremenijo pogoji, pod katerimi se proizvaja zadevno blago.

[…]“

9 Treba je poudariti, da se medenjaki štejejo za proizvod v smislu Priloge B k Uredbi št. 1222/94 in da se pri njihovem izvozu uporablja poenostavljeni postopek, določen v členu 3(2), tretji pododstavek, te uredbe.

10 Člen 7 omenjene uredbe določa sistem nadzora izvoznih nadomestil, katerega podlaga je načelo deklaracije izvoznika. Člen 7(1) in (2) določa:

„1. Uporablja se Uredba (EGS) št. 3665/87. Poleg tega mora pri izvozu blaga zadevna stran deklarirati količine osnovnih proizvodov, proizvodov, ki nastanejo pri njihovi

predelavi, ali proizvodov, enakovrednih eni od teh dveh kategorij v skladu s členom 1(2), ki so bile dejansko uporabljene, v smislu člena 3(2), pri proizvodnji tistega blaga, za katero se bo zahtevalo nadomestilo, ali kako drugače navesti to sestavo, če je bila ugotovljena v skladu s tretjim pododstavkom člena 3(2).

Če je bilo blago uporabljeno pri proizvodnji blaga za izvoz, mora deklaracija, ki jo predloži zadevna stran, vsebovati količino dejansko uporabljenega blaga ter vrsto in količino vsakega od osnovnih proizvodov ali proizvodov, nastalih med njihovo predelavo, in/ali proizvodov, enakovrednih eni od teh dveh kategorij v skladu s členom 1(2), iz katerih je pridobljeno zadevno blago.

Zadevna stran mora v podporo svoji deklaraciji pristojnim organom predložiti vse dokumente in podatke, ki jih ti štejejo kot potrebne.

Z namenom, da se preveri točnost posredovane deklaracije, pristojni organi uporabijo vsa primerna sredstva.

Na zahtevo pristojnih organov države članice, na katere ozemlju se opravijo carinske izvozne formalnosti, pristojni organi drugih držav članic tem organom neposredno sporočijo vse podatke, s katerimi razpolagajo, da omogočijo preverjanje deklaracije, ki jo je predložila zadevna stran.

2. Če izvoznik ne sestavi deklaracije iz odstavka 1 ali ne zagotovi zadostnih podatkov za podporo svoji deklaraciji, ni upravičen do nadomestila.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

11 Družba Schulze je leta 1996 izvažala medenjake v različne tretje države in zaprosila za izvozno nadomestilo za osnovne proizvode, ki jih je to blago vsebovalo. V različnih zahtevah za izvozno nadomestilo, ki jih je družba Schulze vložila, se je za osnovne proizvode, upravičene do nadomestila, sklicevala na proizvodne formule, ki jih je poslala carinskemu uradu.

12 Proizvodni obrati in pisarne družbe Schulze so bili v požaru maja 1997 močno poškodovani, in družba Schulze je julija istega leta ustavila proizvodnjo.

13 Po pregledih, ki so bili opravljeni oktobra 1999, je carinski urad s pozivom z dne 28. avgusta 2000 od družbe Schulze na podlagi člena 11(3) Uredbe št. 3365/87 zahteval vračilo izvoznega nadomestila v skupnem znesku 26.174,84 DEM. Carinski urad je to odločitev obrazložil s tem, da mu družba Schulze pri nadzoru proizvodnih formul ni predložila podatkov in ustreznih dokumentov, zahtevanih na podlagi člena 7(1) Uredbe št. 1222/94. Po njegovem mnenju je bilo nadomestilo odobreno pod pogojem, da bi se pravica do nadomestila potrdila z naknadnim preverjanjem ustreznih dokumentom.

14 Družba Schulze je zoper zahtevo za vračilo nadomestila vložila pritožbo, ki jo je utemeljila z nenadnim izbruhom požara v njenih prostorih, katerega posledica je bilo uničenje dokumentov, ki jih je zahteval carinski urad. Njena pritožba je bila 5. maja 2003 zavrnjena z obrazložitvijo, da ni izpolnila obveznosti, določene v členu 7(1) Uredbe št. 1222/94, in da se glede izvzetja iz te obveznosti ne more sklicevati na višjo silo.

15 Nato je 5. junija 2003 družba Schulze vložila tožbo pri Finanzgericht Hamburg in izpodbijala zahtevo za vračilo izvoznih nadomestil, ki so bila po njenem mnenju dodeljena upravičeno.

16 V teh okoliščinah je Finanzgericht Hamburg prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„Ali se lahko odstopi od zahteve po listinskem dokazu, predvidene v členu 7(1), tretji pododstavek, Uredbe št. 1222/94, in se izvozniku dovoli dokazovati izdelke, ki so bili dejansko uporabljeni za proizvodnjo izvoženega blaga, z drugimi dokaznimi sredstvi, če izvoznik zaradi višje sile ne more (več) predložiti listin, ki se nanašajo na proizvodnjo?

Ali povzroči upoštevanje razloga višje sile tudi znižanje dokazne stopnje v smislu, da mora izvoznik v zvezi z izdelki, ki so bili dejansko uporabljeni za proizvodnjo izvoženega blaga, predložiti le en dokazni element ali verodostojen indic?“

Vprašanji za predhodno odločanje

17 Z vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 7(1), tretji pododstavek, Uredbe št. 1222/94 razlagati tako, da kadar izvoznik ne more, čeprav zaradi višje sile, predložiti listinskih dokazov glede količin proizvodov, ki so bile dejansko uporabljene za proizvodnjo izvoženega blaga, ta člen ni v nasprotju s tem, da bi nacionalni organi sprejeli drug način dokazovanja.

18 Deseta uvodna izjava Uredbe št. 1222/94 vsebuje dogovor o nadzoru zahtev za izvozna nadomestila, predvsem na podlagi načela, da izvoznik pristojnim oblastem pri vsakem izvozu blaga deklarira količino proizvodov, uporabljenih za proizvodnjo izvoženega blaga. Pristojne oblasti so odgovorne za sprejetje vseh ukrepov, ki so po njihovem mnenju potrebni, da se preveri točnost takšnih deklaracij.

19 V skladu s členoma 2 in 3 Uredbe št. 1222/94 velja, da kadar blago zajema različne količine kmetijskih proizvodov, ravno tako zajetih v omenjeni uredbi, se znesek za nadomestilo, ki se dodeli, izračuna na podlagi količine dejansko uporabljenih kmetijskih proizvodov za proizvodnjo tega izvoženega blaga (glej v tem smislu sodbo z dne 12. maja 2005 v zadevi Milupa, C-542/03, ZOdl., str. I-3989, točka 21).

20 Vendar člen 3(2), tretji pododstavek, Uredbe št. 1222/94 določa poseben postopek za blago, izdelano na podlagi določene proizvodne formule. S soglasjem pristojnih organov se za to blago znesek nadomestila izračuna na podlagi količin, določenih v proizvodni formuli.

21 V skladu s členom 7(1), prvi pododstavek, Uredbe št. 1222/94 se nadzor pri dodelitvi izvoznih nadomestil izvaja ob uporabi izvoznikove deklaracije. Izvoznik mora v tej deklaraciji navesti sestavo blaga, če je bila ta določena s poenostavljenim postopkom, določenim v členu 3(2), tretji pododstavek, te uredbe.

22 Na podlagi člena 7(1), tretji pododstavek, Uredbe št. 1222/94 mora izvoznik v utemeljitev svoje deklaracije predložiti vse dokumente in podatke, ki jih pristojni organi štejejo za potrebne. Poleg tega na podlagi četrtega pododstavka te določbe ti pristojni organi uporabijo vsa primerna sredstva, da se preveri točnost te deklaracije.

23 Namen teh določb je pristojnim organom omogočiti preverjanje utemeljenosti zahteve za izvozno nadomestilo ter določiti njen znesek.

24 Če ni deklaracije, dokumentov ali ustreznih podatkov v utemeljitev deklaracije, izvoznik ne more zahtevati nadomestila, in če ga je že prejel, ga mora vrniti v skladu s členom 11(3) Uredbe št. 3665/87, na katerega napotuje člen 7 Uredbe št. 1222/94.

25 Vendar Uredba št. 1222/94 ne določa posebne zahteve glede oblike dokaznih elementov v utemeljitev deklaracije. Poleg tega je iz samega besedila člena 7(1), tretji in četrti pododstavek, omenjene uredbe, branega skupaj z njeno deseto uvodno izjavo, razvidno, da lahko pristojni organi ugotovijo, da jim zadevna stran ne predloži samo „dokumentov“, ampak tudi „podatke“, in da so pristojni uporabiti „vsa primerna sredstva“, kot tudi sprejeti „vse ukrepe, ki jih štejejo za potrebne“ za preverjanje resničnosti deklaracije.

26 Iz člena 7(2) je razvidno tudi, da pristojni organi presodijo, ali so podatki, ki jih je predložila zadevna stran, zadostni. Iz tega je mogoče sklepati, da kadar ni listinskih dokazov, so pristojni nacionalni organi dolžni upoštevati druga dokazna sredstva, ki bi lahko bila ravno tako zadostna za nadzor, skladno s pravili, opredeljenimi v nacionalnem pravu, če ta upoštevajo obseg in učinkovitost prava Skupnosti (glej v tem smislu sodbo z dne 14. decembra 1995 v zadevi Peterbroeck, C-312/93, Recueil, str. I-4599, točka 12).

27 Pri tem se nadzor blaga iste narave, ki je bil opravljen prej in ki potrjuje stalnost sestave proizvoda in njegove skladnosti s proizvodno formulo, sporočeno na podlagi člena 3(2), tretji pododstavek, Uredbe št. 1222/94, lahko upošteva.

28 Če je izvoznik prejel izvozno nadomestilo za osnovne proizvode, ki so zajeti v proizvodnji izvoženega proizvoda in ki so proizvodi iz poenostavljenega postopka, morajo tako pristojni organi upoštevati dejstvo, da so količine teh proizvodov že določili in potrdili.

29 V tem pogledu in v nasprotju s tem, kar družba Schulze navaja v pisnih stališčih, velja, da kadar izvoznik ne more zahtevati nadomestila, ker nima dovolj prepričljivih dokazov v utemeljitev deklaracije, zahtevane dokazne stopnje na podlagi člena 7(1) Uredbe št. 1222/94 nikakor ni mogoče znižati zaradi dejstva, da omenjeni izvoznik ne more, čeprav zaradi višje sile, za to predložiti listinskih dokazov.

30 Torej je treba na postavljeni vprašanji odgovoriti, da je treba člen 7(1), tretji pododstavek, Uredbe št. 1222/94 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da bi izvoznik – kadar ne more, čeprav zaradi višje sile, v utemeljitev deklaracije predložiti listinskega dokaza o količinah dejansko uporabljenih proizvodov za proizvodnjo izvoženega blaga – predložil dokaz z drugimi dokaznimi sredstvi. Pristojni nacionalni organi skladno s pravili, opredeljenimi v nacionalnem pravu, presodijo drug način dokazovanja, vendar pod pogojem, da vsa ta pravila ne vplivajo niti na obseg niti na učinkovitost prava Skupnosti. Pri tem pristojni nacionalni organi upoštevajo tudi dokumente, ki so si jih že izmenjali z uvoznikom, ko je vložil zahtevo v okviru poenostavljenega postopka na podlagi člena 3(2), tretji pododstavek, te uredbe.

Stroški

31 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člen 7(1), tretji pododstavek, Uredbe Komisije (ES) št. 1222/94 z dne 30. maja 1994 o določitvi skupnih podrobnih pravil za uporabo sistema dodeljevanja izvoznih nadomestil za nekatere kmetijske proizvode, izvožene kot blago, ki ni zajeto v Prilogi II k Pogodbi, in o merilih za določanje višine takšnih nadomestil, v različici, ki izhaja iz Uredbe Komisije (ES) št. 229/96 z dne 7. februarja 1996, je treba razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da bi izvoznik – kadar ne more, čeprav zaradi višje sile, v utemeljitev deklaracije predložiti listinskega dokaza o količinah dejansko uporabljenih proizvodov za proizvodnjo izvoženega blaga – predložil dokaz z drugimi dokaznimi sredstvi. Pristojni nacionalni organi skladno s pravili, opredeljenimi v nacionalnem pravu, presodijo drug način dokazovanja, vendar pod pogojem, da vsa ta pravila ne vplivajo niti na obseg niti na učinkovitost prava Skupnosti. Pri tem pristojni nacionalni organi upoštevajo tudi dokumente, ki so si jih že izmenjali z uvoznikom, ko je vložil zahtevo v okviru poenostavljenega postopka na podlagi člena 3(2), tretji pododstavek, te uredbe.

Podpisi